

Subkultúra

Subkultúra je:

- súbor kultúrnych prvkov typický pre spoločenstvo odlišujúce sa od dominantnej kultúry, ktorej sú súčasťou
- spoločenstvo ľudí vykazujúce charakteristické znaky správania, ktorými sa odlišuje od zvyšku spoločnosti v ktorej sa nachádzajú [1]

Subkultúry sa môžu vymedzovať na základe rozličných znakov – hudobného štýlu (punk, metal, emo...), svetonázoru (straight-edge, anarchisti, nacisti), činnosti (kriminálne subkultúry, drogové subkultúry), sexuálnej orientácie (gay pride hnutie) a i. V širšom zmysle sa môžu pod subkultúrami rozumieť aj rozličné spoločenské skupiny, ktoré sa priamo a cielene nevymedzujú voči dominantnej kultúre, avšak majú niektoré charakteristické črty (napríklad skauting).

[1] Merriam-Webster dictionary - online (citované 1.1.2013). Dostupné na <http://www.merriam-webster.com/dictionary/subculture>

Použité zdroje:

- Merriam-Webster dictionary - online (citované 1.1.2013). Dostupné na <http://www.merriam-webster.com/dictionary/subculture>
- Erich Mistrík: Dominanta a alternatíva. In: Subkultúry mládeže, Slovenská sociologická spoločnosť pri SAV, 1999, s. 4-7
- Mgr. Roman Džambazovič: Nové možnosti interpretácie mládežníckej subkultúry. In: Subkultúry mládeže, Slovenská sociologická spoločnosť pri SAV, 1999, s. 8-13

Ó, esej, moja esej.

Pojem „subkultúra“ by sa dal preložiť ako „podkultúra“, ako akási vetva dominantnej kultúry. Podobným spôsobom si tento pojem vysvetľuje aj všeobecne akceptovaná definícia subkultúry – niet subkultúry bez dominantnej kultúry.

Dobrá otázka hneď na úvod. Čo rozumieť pod kultúrou dominantnou.

Tak dobre, skúsme pripustiť, že existuje akási neutrálna globálna globalizovaná kultúra, ktorú najprv centralizovane šírili masmédiá a dnes sa decentralizovane (a o to rýchlejšie, aj keď zatiaľ s menším dosahom) šíri po internete. V jej rámci sú rozdiely medzi národnými kultúrami menšie, než medzi subkultúrami: národy sa líšia iba jazykom a tým, že prvý má za národné jedlo mäso s knedľou, kým druhý zase kapustovú polievku. Zásadnejšou prekážkou v tomto smere môžu byť skôr rozdiely náboženské, avšak aj to platí skôr pre tú fanatickejšiu časť obyvateľstva, dychtivo presvedčenú, že všetci by, čisto náhodou, mali uctievať práve to čo uctievať oni.

Pováčšine toto prekážkou nie je: aj náboženstvo je subkultúra, minimálne v euroamerickom priestore to môžeme bez mihnutia oka pripustiť. Kresťania majú aj na Slovensku vlastné rádiá, hudobné festivaly (s návštevnosťou desaťtisíce ľudí ktorí sa na festivale vzorne zúčastnia aj svätej omše), hudobné hviezdy a hity ktoré pozná každý správny kresťan, a kultúrne memy, ktoré sú mimo týchto

kruhov takmer úplne neznáme (a pokiaľ áno, je to prijímané výhradne ako recesia – vid' úspech pesničky „Malé koníky ľúbi Boh“ či „Boží království vaří“) – z čoho vyplýva, že ide o subkultúru vsutku uzavretú. Jedným z roztomilých dôsledkov toho je, že bežný smrteľník ktorého náhodne zastavíte na ulici, si skôr spomenie na meno nejakej satanistickej kapely, než kresťanskej. Kultúrna produkcia v rámci kresťanskej subkultúry má totiž, obzvlášť v slovenských končinách, charakter hlavne tzv. úžitkového umenia – umelecká hodnota je takmer irelevantná (veľmi silné držanie sa overených až otrepaných postupov, silný dôraz na remeselnú dokonalosť a obsahovú predvídateľnosť). Podobným spôsobom by sa tu ale dali popísať aj iné náboženské subkultúry (či už sa bavíme o new age hnutiach alebo hare krišňákoch).

Z tohto pohľadu, práve to čo zvykne bežný smrteľník chápať pod pojmom „subkultúra“, má ďaleko väčšiu previazanosť s kultúrou dominantnou. Grunge, punk, hip-hop či iné subkultúrne hudobné žánre boli aspoň určitú dobu mainstream, stromáci sa dostávajú do lifestyleových magazínov, konzervatívci bijú na poplach ohľadom toho že heterosexuálna populácia bude čoskoro prevalcovaná homosexuálnou, and hipsters are now way too mainstream. Takisto, subkultúry sa môžu ujať prakticky v akomkoľvek kultúrnom či náboženskom prostredí. Hrať punk v islamských krajinách môže byť odvážnejší počin než ho hrať v Čiernej nad Tisou, ale beztak sa punk hráva aj tam aj onam (dobro, tú Čiernu nad Tisou som si neoveril. Ale Čierna nad Tisou je sama o sebe punk).

Tým, že subkultúry môžeme deliť podľa viacerých aspektov, každý človek môže byť príslušníkom viacerých subkultúr, a takto vznikajú rozličné viac či menej obvyklé kombinácie. Napríklad pankáč+vegetarián+anarchista je pomerne rozšírená kombinácia, avšak existujú aj bizarnejšie. Dobrým príkladom sú napríklad už spomenutí hare krišňáci, ktorí vzhľadom k svojej jednoduchej lež účinnej taktike získavania nových prívržencov tvoria vo východoslovenských končinách zaujímavú zmesku ľudí, kde tvrdé jadro je plne oddané tomu čo hlása, kým menej tvrdé jadro je eklektická zmeska alternatívnej mládeže vedúca hedonistický pôžitkársky život, ocitnuvšia sa v týchto kruhoch z dôvodu bežného mladistvého hľadania seba samého.

Ohľadom toho hľadania seba samého, existencia subkultúr je okrem iného zjavne dôsledkom aj týchto poryvov mladej duše, hľadajúcej svoju identitu. Väčšina členov subkultúr sú mladí ľudia, nakoniec termín „subkultúry“ je nezriedka v podstate synonymom pre tzv. nezávislú mládež (čo nie je úplne presný eufemizmus, niektorí z nich sú určite závislí minimálne na omamných látkach). Lenže dnes je identita celkom flexibilný a relatívny pojem, obzvlášť v digitálnom svete, kde je identita plne prispôsobiteľná. Vo virtuálnom digitálnom svete je to so subkultúrami biedne. Užívateľia internetu sa mohli onehdá brať ako samostatná subkultúra, ale dnes už internetová kultúra reprezentovaná memami a virálmi je pevnou súčasťou mainstreamu. Subkultúry existujúce iba vo virtuálnom svete sú priveľmi nestále, premenlivé a nedefinovateľné, navlas ako digitálna identita človeka. Pritom napríklad známy imageboard 4chan, na ktorom svojho času vzniklo (a občasne stále vzniká) množstvo internetového folklóru, mohol mať určité znaky virtuálnej subkultúry, avšak jedným z hlavných znakov (ktorý pretrváva dodnes) je nemožnosť túto subkultúru jednoducho charakterizovať kvôli jej neustálej premenlivosti a takmernihilizmu ktorý znemožňuje definovať akékoľvek hodnoty viazané k tejto subkultúre.

A neviem, čo z toho vyplýva, preto sa idem najesť.